

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 18 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Marczewski

Protokolant: apl. adw. K. W.

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2015 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa A. N.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

- o zapłatę

1. umarza postępowanie co do należności głównej,
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala,
3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 3617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Jarosław Marczewski

UZASADNIENIE

Powód – **A. N.** wniósł do Sądu Okręgowego w Koninie w dniu 23 września 2014 r. pozew przeciwko pozwanemu – **(...) S.A. w W.**, o zapłatę kwoty 88.325 zł tytułem odszkodowania na rzecz leasingodawcy – (...) Funduszu (...) we W. wraz z odsetkami od 26 kwietnia 2014 r. oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że w dniu 22 marca 2014 roku z przyczyn nieprzewidzianych i niezależnych od powoda nastąpiło zapalenie się maszyny - doniczkarki (...) o numerze fabrycznym (...), rok produkcji 2013, producent (...) Holandia, o wartości netto 88.325,00 zł. Maszyna ta była użytkowana przez powoda na wolnym powietrzu, na podwórzu w jego gospodarstwie rolnym w L. przy ulicy (...), na podstawie umowy leasingu nr (...) zawartej z (...) Funduszem (...) we W..

Maszyna została uruchomiona w obecności przedstawiciela (...) i była użytkowana zgodnie z zaleceniami i wskazówkami producenta, z zapewnieniem warunków określonych w innych obowiązujących powszechnie przepisach.

Powód nie był świadkiem pożaru maszyny. Gdy zauważył jej zniszczenie, była ona już spalona. Tlił się jedynie torf znajdujący się wewnątrz urządzenia. Maszyna stała na zamkniętym podwórzu, ogrodzonym i oświetlonym, a nadto zabezpieczonym elektronicznie przed dostępem osób trzecich. Stąd okoliczności i ogląd sytuacji nie dawał podstaw do podejrzeń, iż zdarzenie nastąpiło na skutek popełnienia przestępstwa.

O wydarzeniu niezwłocznie powód powiadomił przedstawiciela producenta (gwaranta), bowiem chciał naprawić maszynę jak najprędzej, aby móc dalej prowadzić zaplanowaną produkcję; następnie powiadomił leasingodawcę (finansującego) oraz ubezpieczyciela (w dniu 26 marca 2014 roku).

Przedstawiciel pozwanego - likwidator szkód, dokonał oględzin spalonej maszyny, wykonał jej zdjęcia, a także zapoznał się z dokumentami leasingu, w tym dokumentami dotyczącymi wartości maszyny. Przeprowadził krótki wywiad. Wówczas też, powód wyjaśnił likwidatorowi, że nie wzywał straży pożarnej, ponieważ maszyna stała już spalona i tlił się jedynie torf.

Producent stwierdził, że uszkodzenie maszyny wskutek pożaru spowodowało, że maszyna nie nadaje się do dalszej eksploatacji, a jej remont jest bezzasadny. Uszkodzenia maszyny trwale uniemożliwiają bowiem jej poprawne funkcjonowanie w przyszłości. Skutkiem uszkodzenia maszyny stała się konieczność wynajęcia podobnego urządzenia, ponieważ powód prowadzi działalność szkółkarską, która wymaga nieprzerwanego funkcjonowania jego przedsiębiorstwa. .

W ocenie powoda, z uwagi na to, że doniczka nie nadaje się do naprawy, pozwany winien wypłacić odszkodowanie za szkodę całkowitą, na podstawie zawartej umowy ubezpieczenia. Pozwany odmówił wypłaty odszkodowania, z uwagi na brak ustalenia przyczyny pożaru.

Zdaniem powoda, pozwany nie wskazał żadnej podstawy wyłączającej jego odpowiedzialność. Co do kwoty odszkodowania, to zgodnie z warunkami umowy generalnej ubezpieczenia mienia w leasingu, zawartej pomiędzy (...) S.A. i (...) oraz ogólnych warunków, w tym obowiązków Korzystającego, sumą ubezpieczenia dla przedmiotów leasingu, przyjmowanych do ubezpieczenia po raz pierwszy przez (...) S.A., jest - dla mienia fabrycznie nowego i używanego - wartość fakturowa brutto lub netto.

Skoro suma ta wynosiła w analizowanym przypadku 88.325 zł, to należne odszkodowanie powinno w opinii powoda być równe tej kwocie.

Swoją legitymację do wystąpienia z powództwem, powód uzasadnił umową z firmą leasingową (...), która ceduje na powoda uprawnienia do żądania odszkodowania w przypadku odmowy zapłaty przez ubezpieczyciela przy czym uprawnionym do odbioru odszkodowania ma być firma leasingowi (...).

Postanowieniem z 7 października 2014 r. w sprawie I C 965/14, Sąd Okręgowy w Koninie stwierdził swą niewłaściwość i sprawę przekazał do rozpoznania tut. Sądowi.

W swojej odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu. W ocenie pozwanego powód nie posiada legitymacji czynnej do występowania w procesie jako strona powodowa. Z umowy ubezpieczenia wynika bowiem, że ubezpieczającym i ubezpieczonym jest (...) S.A. we W. i jemu przysługuje prawo dochodzenia roszczeń. Powód nie przedłożył do pozwu umowy cesji, a zgodnie z upoważnieniem z 22 marca 2014 r. powód został upoważniony do dokonywania czynności, z wyłączeniem likwidacji szkody całkowitej. Taka zaś szkoda miała nastąpić w przedmiotowej sprawie.

Pozwany wskazał, że dokonał zapłaty na rzecz ubezpieczonego (...) Funduszu (...), z tytułu szkody będącej przedmiotem procesu - kwoty 107639,75 zł i tym samym zrealizował swój obowiązek z umowy ubezpieczenia w dniu 2 grudnia 2014 r. Z uwagi na niemożliwość uzyskania pełnej informacji od producenta, pozwany zlecił rzeczoznawcy ustalenie przyczyn powstania pożaru maszyny. Po uzyskaniu opinii biegłego pozwany niezwłocznie uznał swoją odpowiedzialność i wypłacił odszkodowanie w pełnej kwocie na rzecz ubezpieczonego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód prowadzi działalność rolniczą – działalność szkółkarską, natomiast pozwany prowadzi działalność gospodarczą w zakresie ubezpieczeń gospodarczych.

Okoliczności bezsporne, a nadto dowód – poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r. pr. kserokopia odpisu pełnego z rejestru przedsiębiorców pozwanego (k. 47 i n.)

Powód – jako leasingobiorca - zawarł w dniu 6 lutego 2013 r. z (...) S.A. we W. (dalej także jako (...)) – jako leasingodawcą - umowę leasingu operacyjnego (OH) nr (...), której przedmiotem był sprzęt gospodarki leśnej – doniczka (...) o wartości 88325 PLN.

Zgodnie z postanowieniem VIb pkt 26 ww. umowy leasingowany sprzęt inny niż środki transportu miał zostać ubezpieczony na rachunek leasingobiorcy przez leasingodawcę na zasadach określonych w odrębnym od umowy leasingowej porozumieniu. Szczegółowe warunki ubezpieczenia oraz zasady likwidacji szkód miały zostać zawarte w umowie ubezpieczenia zawieranej przez leasingodawcę.

Uprawnionym do odbioru świadczenia z tytułu ubezpieczenia był leasingodawca. Upoważnił on leasingobiorcę do odbioru świadczeń z tytułu ubezpieczenia, z wyłączeniem przypadku kradzieży i kasacji sprzętu.

W przypadku odmowy wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela, leasingodawca scedował na leasingobiorcę uprawnienia do dochodzenia roszczeń od ubezpieczyciela.

Bezsporne, a nadto dowód – oryginał umowy leasingu operacyjnego (OH) nr (...) (k. 6 i n.).

Przedmiot umowy został wydany powodowi 22 kwietnia 2013 r. Przejmując doniczkarkę, powód potwierdził znajomość i odbiór obowiązujących u pozwanego w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia: ogólnych warunków ubezpieczenia maszyn od uszkodzeń, sprzętu budowlanego, sprzętu elektronicznego. Pod rygorem odmowy wypłaty odszkodowania powód zobowiązał się przestrzegać Ogólnych Warunków Ubezpieczenia oraz postanowień W. z Umowy Generalnej (...) w Leasingu oraz Ogólnych Warunków Ubezpieczenia, w tym Obowiązków Korzystającego, a także środków bezpieczeństwa przeciwkradzieżowego.

Bezsporne, a nadto dowód – kserokopia protokołu zdawczo-odbiorczego nr (...) (k. 10).

Umowę generalną ubezpieczenia mienia w leasingu oraz ogólne warunki ubezpieczenia zawarł z pozwanym leasingodawcą - (...) S.A. we W..

dowód – kserokopia wyciągu z OWU (k. 11 i n.).

W dniu 22 marca 2014 roku z nieznanych i niezależnych od powoda przyczyn nastąpiło zapalenie się maszyny - doniczki (...), która była użytkowana przez powoda, na wolnym powietrzu, na podwórzu, w jego gospodarstwie rolnym w L. przy ulicy (...).

Powód zauważył zniszczenie maszyny gdy była ona już spalona, a tlił się jedynie torf znajdujący się wewnątrz urządzenia. W chwili uszkodzenia maszyna stała na zamkniętym, ogrodzonym i oświetlonym podwórzu, zabezpieczonym elektronicznie przed dostępem osób trzecich.

O spaleniu urządzenia powód powiadomił niezwłocznie przedstawiciela producenta (gwaranta), leasingodawcę (finansującego) oraz ubezpieczyciela (w dniu 26 marca 2014 roku).

Sprzedawca maszyny stwierdził, że uszkodzenie maszyny wskutek pożaru spowodowało, że maszyna nie nadaje się do dalszej eksploatacji, a jej remont jest bezzasadny.

Bezsporne, a nadto dowód – kserokopie: zgłoszenia szkody majątkowej z 26.03.2014 do leasingodawcy (k. 17), oświadczenia sprzedawcy maszyny z 22.04.2014 (k. 18); poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika będącego pozwanego r. pr. akta szkody (...) (załączone do akta niniejszej sprawy)

Pozwany początkowo – pismem z 23 czerwca 2014 - odmówił wypłaty odszkodowania na rzecz (...), w związku ze szkodą polegającą na spaleniu doniczki (...), ze względu na brak otrzymania przez pozwanego od powoda wymaganych dokumentów.

Pozwany zlecił ustalenie przyczyn pożaru doniczki rzeczoznawcy z zakresu ochrony przeciwpożarowej – mgr. I. T. N., który w ekspertyzie sporządzonej w listopadzie 2014 r. wykluczył, by pożar urządzenia nastąpił na skutek naruszenia przez powoda przepisów przeciwpożarowych oraz jego zaniedbań przy eksploataowaniu doniczki.

bezsporne, a nadto dowód – ekspertyza nr (...) (k. 43-52 akt szkody (...))

Po zapoznaniu się z w/w ekspertyzą, pozwany w dniu 2 grudnia 2014 r. wypłacił leasingodawcy kwotę 107.639,75 PLN tytułem odszkodowania za szkodę spowodowaną spaleniem w doniczki, leasingowanej przez powoda na podstawie umowy leasingu operacyjnego (OH) nr (...).

bezsporne,

W związku z powyższym, powód cofnął pozew w zakresie żądania zapłaty należności głównej, a podtrzymał żądanie zapłaty odsetek za okres od dnia 26 kwietnia 2014r. do dnia zapłaty na rzecz leasingodawcy – (...). Odsetki te nie zostały przez pozwanego zapłacone do zamknięcia rozprawy.

Bezsporne, a nadto dowód - poświadczony za zgodność z oryginałem przez pełn. pozwanego będącego r. pr. kserokopia potwierdzenia wykonania operacji bankowej (k. 44), pismo powoda (k. 78), oświadczenie pełn. powoda (k. 81).

Oceniając materiał dowodowy, Sąd uznał za wiarygodne wszystkie zgromadzone w sprawie dokumenty, albowiem ich moc dowodowa nie została przez żadną ze stron zakwestionowana, a stan faktyczny sprawy był zasadniczo bezsporny. Dokumenty prywatne stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia w nich zawarte (art. 245 k.p.c.), a dokument urzędowy (odpis KRS,) stanowił dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.).

Akta szkody zostały poświadczony za zgodność z oryginałem przez pełn. pozwanego będącego radcą prawnym, co oznacza, że przedłożona kserokopia odwzorowuje oryginalny dokument prywatny (art. 6 ust. 3 Ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych).

Sąd oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka – pracownika (...), albowiem powód nie potrafił podać personaliów osoby, której przesłuchania się domagał.

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że powód cofnął pozew i zrzekł się roszczenia w zakresie dochodzenia należności głównej od pozwanego (k. 78 i 81). Zgodnie z przepisem art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku. Z kolei w myśl przepisu art. 355 § 1 in principio k.p.c. Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew.

Mając na uwadze powyższe, Sąd w postanowieniu zawartym w punkcie I sentencji wyroku umorzył postępowanie co do należności głównej.

Co do pozostałej części roszczenia powoda, Sąd oddalił powództwo w punkcie II sentencji wyroku.

W ocenie Sądu powód nie wykazał by posiadał w sprawie czynną legitymację procesową.

Pod pojęciem legitymacja procesowej rozumie się w doktrynie uprawnienie do występowania w konkretnym procesie w charakterze strony (E. Marszałkowska – Krześ [w:] Postępowanie cywilne, pod red. H. Mądrzak, wyd. 3, Warszawa 2001, s. 99). Należy dodać, że wykazanie legitymacji procesowej stron procesu – powoda i pozwanego leży w interesie wytaczającego powództwo. Legitymacja procesowa jest bowiem przesłanką materialnoprawną, która podlega badaniu przez sąd w momencie orzekania co do istoty sprawy.

Powód w uzasadnieniu pozwu nie powoływał się na umowę cesji wierzytelności, którą zawarłby z leasingodawcą - (...), która to spółka była bezspornie stroną umowy ubezpieczeniowej zawartej z pozwanym. Zauważyć zaś należy, że zgodnie z przepisem rozdziału VIc pkt 30 umowy leasingu operacyjnego (OH) nr (...), którą powód zawarł z (...) w razie, gdy ubezpieczyciel (pозwany) odmawia wypłaty odszkodowania, leasingodawca - (...) ceduje na leasingobiorcę (powoda) uprawnienia do dochodzenia roszczeń od ubezpieczyciela.

Abstrahując już od tego czy strony w istocie już w umowie leasingu dokonały cesji ewentualnych przyszłych roszczeń wobec ubezpieczyciela, oraz tego czy taka cesja jest prawnie dopuszczalna, zauważyć trzeba, że dotyczyć ona miała jedynie przypadków odmowy wypłaty odszkodowania. Co ważne zaś, w rozpoznawanej sprawie, po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, pozwany wypłacił na rzecz spółki (...) kwotę odszkodowania.

Wypłata ta nastąpiła niezwłocznie po uzyskaniu przez ubezpieczyciela opinii rzeczoznawcy, w sprawie przyczyn pożaru leasingowanej maszyny, co nastąpiło w listopadzie 2014 r.

Zlecenie wypłaty odszkodowania w dniu 1 grudnia 2014 r. i przelanie przyznanej kwoty na rachunek leasingodawcy w dniu 2 grudnia 2014 r. doprowadziło, w ocenie Sądu, do zachowania terminu z przepisu art. 817 § 2 k.c.

Zgodnie z tym przepisem, ubezpieczyciel ma na wypłatę odszkodowania 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności, wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia, było możliwe. Ubezpieczyciel miał zaś prawo, zgodnie z Ogólnymi Warunkami Umowy z ubezpieczającym przeprowadzić postępowanie likwidacyjne, w skład którego wchodziło wydanie opinii przez rzeczoznawcę, w przypadku konieczności ustalenia przyczyn zniszczenia urządzenia pod kątem istnienia podstaw do przyjęcia przez ubezpieczyciela odpowiedzialności za powstałą szkodę.

W ocenie Sądu, z dokumentów przedstawionych przez powoda - kserokopii umowy leasingowej z 6 lutego 2013 roku oraz protokołu zdawczo-odbiorczego nr (...) nie wynika, przejście praw do wierzytelności względem pozwanej. Zgodnie z postanowieniem działu VIb pkt 26 umowy leasingu operacyjnego (OH) nr (...) - leasingowana doniczka została ubezpieczona na rachunek powoda przez leasingodawcę na zasadach określonych w odrębnym porozumieniu. Mimo domagania się zapłaty na rzecz leasingodawcy, powód nie przedstawił owego odrębnego porozumienia, które umożliwiłoby mu dochodzenie należności w tym procesie od pozwanego, w tym należności ubocznych - odsetek. Z przedłożonych przez powoda za pozwem ogólnych warunków ubezpieczenia oraz pozostałych dowodów przeprowadzonych w sprawie wynika zaś, że to leasingodawca był stroną umowy z pozwanym i na jego rzecz zostało wypłacone - jeszcze przed zamknięciem rozprawy - odszkodowanie.

Wymaga również podkreślenia, że powód w analizowanej sprawie wniósł o zasądzenie kwoty dochodzonej pozwem nie na własną rzecz lecz na rachunek leasingodawcy - (...).

W polskim procesie cywilnym przypadki wytoczenia powództwa o zapłatę na czyjąś rzecz są enumeratywnie wyliczone w kodeksie postępowania cywilnego.

Możliwość taką przewidują m.in. przepisy: art. 55 k.p.c. zgodnie z którym prokurator może wytoczyć powództwo na rzecz oznaczonej osoby, art. 935 § 1 zd. III k.p.c. i art. 988 § 2 zd. I k.c., gdzie odpowiednio zarządca przymusowy nieruchomości lub wykonawca testamentu, w ściśle określonych w tych przepisach sprawach, mogą pozywać i być pozywanymi. Zapłata jednak i sama formuła pozwu zawsze będzie dotyczyć osób, na których rzecz te wyżej określone podmioty wniosły pozew.

Obowiązujące przepisy proceduralne nie przewidują możliwości wystąpienia przez leasingobiorcę z powództwem o zapłatę odszkodowania na rzecz leasingodawcy, nie będącego stroną procesu.

Na marginesie należy zauważyć, że zgodnie z przepisem art. 808 § 1 k.c. ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek. Strony umowy leasingowej co prawda wskazały w jej punkcie 26, że doniczka jest ubezpieczona na rachunek powoda przez (...), niemniej wskazać trzeba, że zgodnie z art. 808 § 3 k.c. ubezpieczony jest

uprawniony do żądania należnego świadczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela, chyba, że strony uzgodniły inaczej. W przedmiotowej umowie leasingu operacyjnego (w punkcie 30) strony wskazały, że uprawnionym do odbioru świadczenia z tytułu ubezpieczenia jest co do zasady leasingodawca. Upoważnił on co prawda powoda do odbioru świadczeń z tytułu ubezpieczenia, jednakże z wyłączeniem przypadku kradzieży i kasacji sprzętu. Bezsporne zaś było w niniejszej sprawie, a w dodatku wsparte opinią sprzedawcy doniczki oraz biegłego z zakresu pożarnictwa, że ubezpieczona maszyna, po pożarze, nadaje się li tylko do kasacji. .

O kosztach orzeczono w punkcie III w oparciu o treść art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Powód przegrał sprawę w całości, w związku z czym jest zobowiązany do zwrócenia przeciwnikowi kosztów procesu. W ocenie Sądu, powoda należało uznać za przegrywającego proces także w części, w której nastąpiło umorzenie postępowania w sprawie co należności głównej. Zostało to bowiem spowodowane cofnięciem powództwa przez powoda w tym zakresie na skutek zapłaty tej należności przez pozwanego w trakcie procesu. Zapłata ta nie nastąpiła jednak powodowi, który nie miał legitymacji do domagania się wypłaty odszkodowania lecz na rzecz podmiotu trzeciego – leasingodawcy.

Na poniesione przez pozwanego koszty procesu złożyła się opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego (17 zł) oraz wynagrodzenie radcy prawnego w kwocie 3600 zł zgodne z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSO Jarosław Marczewski